

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

29 iulie 2019*

„Trimitere preliminară – Drept de autor și drepturi conexe – Directiva 2001/29/CE – Societatea informațională – Armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și ale drepturilor conexe – Eșantionare (*sampling*) – Articolul 2 litera (c) – Producător de fonograme – Dreptul de reproducere – Reproducere «în parte» – Articolul 5 alineatele (2) și (3) – Excepții și limitări – Domeniu de aplicare – Articolul 5 alineatul (3) litera (d) – Citate – Directiva 2006/115/CE – Articolul 9 alineatul (1) litera (b) – Drept de distribuție – Drepturi fundamentale – Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Articolul 13 – Libertatea artelor”

În cauza C-476/17,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania), prin decizia din 1 iunie 2017, primită de Curte la 4 august 2017, în procedura

Pelham GmbH,

Moses Pelham,

Martin Haas

împotriva

Ralf Hütter,

Florian Schneider-Esleben,

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnii A. Arabadjiev, M. Vilaras, și T. von Danwitz, doamna C. Toader, domnii F. Biltgen și C. Lycourgos, președinți de cameră, și domnii E. Juhász, M. Ilešič (raportor), L. Bay Larsen și S. Rodin, judecători,

avocat general: domnul M. Szpunar,

grefier: doamna R. Șereș, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 3 iulie 2018,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru Pelham GmbH, precum și pentru domnii Pelham și Haas, de A. Walter, Rechtsanwalt;

* Limba de procedură: germana.

- pentru domnii Hütter și Schneider-Esleben, de U. Hundt-Neumann și de H. Lindhorst, Rechtsanwälte;
- pentru guvernul german, de T. Henze, de M. Hellmann și de J. Techert, în calitate de agenți;
- pentru guvernul francez, de D. Colas, de D. Segoin și de E. Armoët, în calitate de agenți;
- pentru guvernul Regatului Unit, de Z. Lavery și de D. Robertson, în calitate de agenți, asistați de N. Saunders, barrister;
- pentru Comisia Europeană, de T. Scharf și de J. Samnadda, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 12 decembrie 2018,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 2 litera (c) și a articolului 5 alineatul (3) litera (d) din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională (JO 2001, L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230), precum și a articolului 9 alineatul (1) litera (b) și a articolului 10 alineatul (2) primul paragraf din Directiva 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale (JO 2006, L 376, p. 28, Ediție specială, 17/vol. 3, p. 14).
- 2 Această cerere a fost formulată în cadrul unui litigiu între Pelham (denumită în continuare „societatea Pelham”), precum și domnii M. Pelham și M. Haas (denumiți în continuare, împreună, „Pelham”), pe de o parte, și domnii R. Hütter și F. Schneider-Esleben (denumiți în continuare „Hütter și alții”), pe de altă parte, în legătură cu utilizarea, în cadrul înregistrării titlului muzical „*Nur mir*”, compus de domnii Pelham și Haas și produs de societatea Pelham, a unei secvențe ritmice de aproximativ două secunde preluate de pe o fonogramă a grupului muzical Kraftwerk, ai cărui membri sunt Hütter și alții.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

- 3 Articolul 1 din Convenția pentru protejarea producătorilor de fonograme împotriva reproducerii neautorizate a fonogramelor lor, semnată la Geneva la 29 octombrie 1971 (denumită în continuare „Convenția de la Geneva”), are următorul cuprins:

„În sensul prezentei [convenții], următorii termeni au următorul înțeles:

- a) «fonogramă» [...] [,] orice fixare exclusiv sonoră a sunetelor provenind dintr-o execuție sau din alte sunete;
- b) «producător de fonograme» [...] [,] persoana fizică sau juridică care fixează cea dintâi sunetele provenind dintr-o execuție sau alte sunete;
- c) «copie» [...] [,] un suport conținând sunete reluate direct sau indirect de pe o fonogramă și care încorporează totalitatea sau o parte substanțială a sunetelor fixate în această fonogramă;

d) «distribuire către public» [...] [,] orice act al cărui obiect este de a oferi copii, direct sau indirect, publicului, în general, sau oricărei părți a acestuia.”

4 Articolul 2 din această convenție prevede:

„Fiecare stat contractant se angajează să protejeze producătorii de fonograme resortisanți ai altor state contractante împotriva producerii de copii făcute fără consimțământul producătorului și împotriva importului unor asemenea copii, dacă producția sau importul se face în scopul distribuirii către public, ca și împotriva distribuirii acestor copii către public.”

Dreptul Uniunii

Directiva 2001/29

5 Considerentele (3), (4), (6), (7), (9), (10), (31) și (32) ale Directivei 2001/29 enunță:

„(3) Armonizarea propusă va ajuta la punerea în aplicare a celor patru libertăți ale pieței interne și se referă la respectarea principiilor fundamentale ale dreptului, în special proprietatea, inclusiv proprietatea intelectuală, libertatea de exprimare și interesul public.

(4) Printr-o certitudine juridică sporită și oferind un grad ridicat de protecție a proprietății intelectuale, un cadru juridic armonizat privind dreptul de autor și drepturile conexe va încuraja investiții substanțiale în creativitate și inovație, inclusiv în infrastructura rețelei, și va favoriza dezvoltarea și o mai mare competitivitate a industriei europene, atât în domeniul furnizării de conținut, cât și în domeniul tehnologiei informaționale și, în general, în numeroase sectoare industriale și culturale. Se va asigura astfel păstrarea locurilor de muncă și se va încuraja crearea de noi locuri de muncă.

[...]

(6) Fără o armonizare la nivel comunitar, acțiunile legislative la nivel național care au fost deja inițiate în câteva state membre pentru a răspunde provocărilor tehnologice ar putea crea diferențe semnificative de protecție și, în consecință, restricții în calea liberei circulații a serviciilor și produselor care încorporează sau au la bază proprietatea intelectuală, conducând la refragmentarea pieței interne și incoerență legislativă. Impactul unor asemenea diferențe legislative și al incertitudinii juridice va deveni tot mai important odată cu evoluția societății informaționale, care a dus deja la intensificarea exploatării transfrontaliere a proprietății intelectuale. Această evoluție poate și trebuie să se dezvolte. Diferențe legislative majore și incertitudinea protecției ar putea împiedica realizarea de economii de scară pentru noile produse și servicii protejate de dreptul de autor și drepturile conexe.

(7) În consecință, cadrul legislativ comunitar pentru protecția dreptului de autor și a drepturilor conexe trebuie de asemenea adaptat și completat atât cât este necesar pentru buna funcționare a pieței interne. În acest scop, trebuie adaptate acele dispoziții interne privind dreptul de autor și drepturile conexe, care variază considerabil de la un stat membru la altul sau care generează incertitudine juridică, împiedicând buna funcționare a pieței interne și evoluția corespunzătoare a societății informaționale în Europa, și trebuie evitate neconcordanțele între reacțiile naționale la dezvoltările tehnologice, nefiind însă necesar să se elimine sau să se evite diferențele care nu afectează negativ funcționarea pieței interne.

[...]

- (9) Orice armonizare a dreptului de autor și a drepturilor conexe trebuie să aibă la bază un nivel ridicat de protecție, deoarece aceste drepturi sunt esențiale pentru creația intelectuală. Protecția lor contribuie la menținerea și dezvoltarea creativității în interesul autorilor, artiștilor interpreți sau executanți, producătorilor, consumatorilor, culturii, industriei și publicului larg. [...]
- (10) Autorii sau artiștii interpreți sau executanți trebuie să primească o remunerație adecvată pentru utilizarea operelor lor, pentru a-și putea continua munca creativă și artistică, la fel ca și producătorii, pentru a putea finanța această muncă. Investiția necesară pentru a produce produse ca fonograme, filme sau produse multimedia și servicii, cum ar fi „serviciile la cerere”, este considerabilă. Pentru a asigura o astfel de remunerație și pentru a obține un randament satisfăcător al investiției, este necesară o protecție juridică adecvată a drepturilor de proprietate intelectuală.

[...]

- (31) Trebuie păstrat un echilibru just între drepturile și interesele diverselor categorii de titulari de drepturi, precum și între acestea și drepturile și interesele utilizatorilor de obiecte protejate. Excepțiile existente și limitările de drepturi stabilite de statele membre trebuie reanalizate prin prisma noului mediu electronic. [...] Pentru a asigura buna funcționare a pieței interne, astfel de excepții și limitări trebuie definite într-un mod mai armonizat. Gradul de armonizare a acestor excepții depinde de impactul lor asupra bunei funcționări a pieței interne.
- (32) Prezenta directivă prevede o enumerare exhaustivă a excepțiilor și limitărilor privind dreptul de reproducere și dreptul de comunicare publică. Anumite excepții sau limitări se aplică doar dreptului de reproducere, dacă este cazul. Această listă ține cont în mod corespunzător de diferitele tradiții juridice ale statelor membre, având în același timp ca scop să asigure funcționarea pieței interne. Statele membre trebuie să aplice în mod coerent aceste excepții și limitări, care vor fi evaluate cu ocazia revizurii legislației de punere în aplicare în viitor.”

- 6 Articolul 2 din Directiva 2001/29, intitulat „Dreptul de reproducere”, prevede:

„Statele membre prevăd dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloace și în orice formă, în totalitate sau în parte:

[...]

- (c) pentru producătorii de fonograme, a fonogramelor lor;

[...]”

- 7 Articolul 5 din această directivă prevede excepțiile și limitările de la drepturile prevăzute la articolele 2-4 din aceasta. Acest articol prevede la alineatele (3) și (5):

„(3) Statele membre pot să prevadă excepții sau limitări la drepturile prevăzute la articolele 2 și 3 în următoarele cazuri:

[...]

- (d) utilizarea de citate în scop de critică sau recenzie, cu condiția ca acestea să se refere la o operă sau un alt obiect protejat care a fost deja pus în mod legal la dispoziția publicului, să fie indicată sursa, inclusiv numele autorului, cu excepția cazurilor în care acest lucru se dovedește imposibil, și ca folosirea lor să fie în conformitate cu practica corectă și în măsura justificată de anumite scopuri speciale;

[...]

(5) Excepțiile și limitările prevăzute la alineatele (1), (2), (3) și (4) se aplică numai în anumite cazuri speciale care nu intră în conflict cu exploatarea normală a operei sau a altui obiect protejat și nu aduc în mod nejustificat atingere intereselor legitime ale titularului dreptului.”

Directiva 2006/115

8 Considerentele (2), (5) și (7) ale Directivei 2006/115 enunță:

„(2) Închirierea și împrumutul de opere care fac obiectul dreptului de autor și de obiecte protejate prin drepturi conexe capătă o importanță crescândă, în special pentru autorii, artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme și de filme. Pirateria devine o amenințare din ce în ce mai gravă.

[...]

(5) Pentru continuitatea activității creatoare și artistice a autorilor și artiștilor interpreți sau executanți este necesar ca aceștia să primească un venit corespunzător, iar investițiile necesare, în special pentru producția de fonograme și de filme, sunt extrem de ridicate și de riscante. Numai o protecție juridică adecvată a titularilor de drepturi permite garantarea efectivă a posibilităților de a primi acest venit și de a amortiza aceste investiții.

[...]

(7) Se impune armonizarea legislațiilor statelor membre într-un mod care să nu contravină respectării convențiilor internaționale pe care sunt fondate legislațiile referitoare la dreptul de autor și drepturile conexe din numeroase state membre.”

9 Articolul 1 din această directivă, intitulat „Obiectul armonizării”, prevede la alineatul (1):

„În conformitate cu dispozițiile din prezentul capitol, statele membre prevăd, sub rezerva articolului 6, dreptul de a autoriza sau de a interzice închirierea și împrumutul originalelor și copiilor operelor protejate prin dreptul de autor, precum și al altor obiecte menționate la articolul 3 alineatul (1).”

10 Articolul 9 din aceeași directivă, intitulat „Dreptul de distribuție”, prevede la alineatul (1):

„Statele membre prevăd dreptul exclusiv de punere la dispoziția publicului, prin vânzare sau altfel, a obiectelor indicate la literele (a)-(d), inclusiv a copiilor acestora, denumit în continuare «drept de distribuție»:

[...]

(b) pentru producătorii de fonograme, în privința fonogramelor lor;

[...]”

11 Articolul 10 alineatul (2) primul paragraf din Directiva 2006/115 are următorul cuprins:

„[...] orice stat membru poate să prevadă, în ceea ce privește protecția artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme, a organismelor de radiodifuziune și a producătorilor primelor fixări de filme, limitări de aceeași natură ca și cele prevăzute de legislația pentru protecția dreptului de autor privind operele literare și artistice.”

Dreptul german

- 12 Le Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte – Urheberrechtsgesetz (Legea privind drepturile de autor și drepturile conexe) din 9 septembrie 1965 (BGBl. 1965 I, p. 1273, denumită în continuare „UrhG”) prevede la articolul 24:

„1. O operă independentă care a fost creată prin utilizarea liberă a operei unei alte persoane poate fi publicată și exploatată fără acordul autorului operei utilizate.

2. Alineatul 1 nu se aplică utilizării unei opere muzicale prin care o melodie este preluată în mod recognoscibil dintr-o operă pentru a servi ca bază unei opere noi.”

- 13 Articolul 85 alineatul 1 din UrhG, care transpune articolul 2 litera (c) din Directiva 2001/29 și articolul 9 din Directiva 2006/115, prevede la prima teză prima și a doua ipoteză că producătorul unei fonograme are dreptul exclusiv de a reproduce și de a difuza fonograma.

Litigiul principal și întrebările preliminare

- 14 Hütter și alții sunt membri ai grupului muzical Kraftwerk. Acesta a publicat, în anul 1977, o fonogramă pe care figurează titlul muzical „Metall auf Metall”.

- 15 Domnii Pelham și Haas sunt compozitorii titlului muzical „Nur mir”, care a apărut pe fonograme produse de societatea Pelham în anul 1997.

- 16 Hütter și alții susțin că Pelham a copiat, sub formă electronică, un eșantion (*sample*) de aproximativ două secunde dintr-o secvență ritmică a titlului muzical „Metall auf Metall” și a integrat acest eșantion, prin repetiții succesive, în titlul muzical „Nur mir”, cu toate că ar fi avut posibilitatea să interpreteze secvența respectivă.

- 17 Hütter și alții consideră, cu titlu principal, că Pelham a încălcat dreptul conex dreptului de autor ai cărui titulari sunt în calitate de producător de fonograme. Cu titlu subsidiar, ei susțin că au fost încălcate dreptul de proprietate intelectuală ai cărui titulari sunt în calitate de artiști interpreți sau executanți, precum și dreptul de autor al domnului Hütter asupra operei muzicale. Cu titlu și mai subsidiar, ei afirmă că Pelham a încălcat legislația în materie de concurență.

- 18 Hütter și alții au formulat o acțiune la Landgericht Hamburg (Tribunalul Regional din Hamburg, Germania) și au solicitat încetarea încălcării, acordarea de daune interese, furnizarea unor informații și predarea fonogramelor în scopul distrugerii.

- 19 Această instanță a admis acțiunea, iar apelul formulat de Pelham în fața Oberlandesgericht Hamburg (Tribunalul Regional Superior din Hamburg, Germania) a fost respins. În urma unui recurs formulat de Pelham în fața Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție, Germania), hotărârea pronunțată de Oberlandesgericht Hamburg (Tribunalul Regional Superior din Hamburg) a fost infirmată, iar cauza a fost trimisă spre rejudecare în fața acestei instanțe. Instanța respectivă a respins încă o dată apelul formulat de Pelham. Prin hotărârea din 13 decembrie 2012, Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție) a respins noul recurs formulat de Pelham. Această din urmă hotărâre a fost anulată de Bundesverfassungsgericht (Curtea Constituțională Federală, Germania), care a trimis cauza la instanța de trimitere.

- 20 Instanța de trimitere arată că șansele de a avea câștig de cauză în procedura de recurs depind de interpretarea articolului 2 litera (c) și a articolului 5 alineatul (3) litera (d) din Directiva 2001/29, precum și a articolului 9 alineatul (1) litera (b) și a articolului 10 alineatul (2) din Directiva 2006/115.

- 21 În primul rând, ar trebui să se stabilească dacă Pelham, atunci când a utilizat înregistrarea audio a Hütter și alții la realizarea propriei fonograme, a adus atingere dreptului exclusiv al acestora de a reproduce și de a difuza fonograme pe care figurează la titlul „*Metall auf Metall*”, astfel cum se prevede la articolul 85 alineatul 1 din UrhG, care transpune articolul 2 litera (c) din Directiva 2001/29, precum și articolul 9 din Directiva 2006/115. În special, ar fi necesar să se stabilească dacă o asemenea atingere poate fi constatată atunci când, precum în speță, două secunde dintr-o secvență ritmică sunt extrase dintr-o fonogramă, iar apoi sunt transferate pe o altă fonogramă, și dacă aceasta din urmă constituie o copie a altei fonograme în sensul articolului 9 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/115.
- 22 În al doilea rând, în cazul în care s-ar constata o asemenea atingere adusă dreptului producătorului de fonograme, s-ar ridica problema dacă Pelham se poate prevala de „dreptul la utilizarea liberă” prevăzut la articolul 24 alineatul 1 din UrhG și aplicabil prin analogie dreptului producătorului de fonograme, potrivit căruia o operă independentă care a fost creată prin utilizarea liberă a operei unei alte persoane poate fi publicată și exploatată fără acordul autorului operei utilizate. Instanța de trimitere arată în acest context că o astfel de dispoziție nu are un echivalent explicit în dreptul Uniunii și, prin urmare, ridică problema conformității acesteia cu acest drept, având în vedere împrejurarea că dispoziția menționată limitează domeniul de protecție al dreptului exclusiv al producătorului de fonograme la reproducerea și la distribuția fonogramei sale.
- 23 În al treilea rând, excepțiile și limitările prevăzute în dreptul național privind dreptul de reproducere prevăzut la articolul 2 litera (c) din Directiva 2001/29 și dreptul de distribuție prevăzut la articolul 9 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/115 s-ar întemeia pe articolul 5 alineatul (3) din Directiva 2001/29 și pe articolul 10 alineatul (2) primul paragraf din Directiva 2006/115. Or, instanța de trimitere manifestă îndoieli cu privire la interpretarea acestor dispoziții în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal.
- 24 În al patrulea rând, instanța de trimitere arată că dispozițiile pertinente ale dreptului Uniunii trebuie interpretate și aplicate în lumina drepturilor fundamentale garantate de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”). În acest context, instanța de trimitere ridică problema dacă statele membre dispun de o marjă de apreciere în cadrul transpunerii în dreptul național a articolului 2 litera (c) și a articolului 5 alineatele (2) și (3) din Directiva 2001/29, precum și a articolului 9 alineatul (1) litera (b) și a articolului 10 alineatul (2) primul paragraf din Directiva 2006/115. Astfel, instanța de trimitere arată că, potrivit jurisprudenței Bundesverfassungsgericht (Curtea Constituțională Federală), dispozițiile dreptului național care transpun o directivă a Uniunii Europene nu trebuie să fie apreciate, în principiu, din perspectiva drepturilor fundamentale garantate de Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Legea fundamentală a Republicii Federale Germania) din 23 mai 1949 (BGBl.1949 I, p. 1), ci numai din perspectiva drepturilor fundamentale garantate de dreptul Uniunii, atunci când această directivă nu lasă statelor membre nicio marjă de apreciere pentru transpunerea ei. Această instanță are de altfel îndoieli în ceea ce privește interpretarea respectivelor drepturi fundamentale.
- 25 În aceste condiții, Bundesgerichtshof (Curtea Federală de Justiție) a decis să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:
- „1) Există o încălcare a dreptului exclusiv al producătorului de fonograme de reproducere a fonogramei sale, prevăzut la articolul 2 litera (c) din Directiva 2001/29, atunci când din fonograma respectivă se extrag fragmente sonore foarte scurte care se transferă pe altă fonogramă?
- 2) O fonogramă care conține fragmente sonore foarte scurte transferate de pe altă fonogramă constituie o copie a acesteia din urmă în sensul articolului 9 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/115?

- 3) Statele membre pot prevedea o dispoziție – precum articolul 24 alineatul 1 din UrhG – care prevede în mod clar că domeniul de protecție juridică a dreptului exclusiv al producătorului de fonograme de reproducere [articolul 2 litera (c) din Directiva 2001/29] și de distribuție [articolul 9 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/115] a unei fonograme este limitat în mod intrinsec, astfel încât o operă autonomă, creată prin utilizarea liberă a fonogramei sale, poate fi exploatată fără acordul acestuia?
- 4) O operă sau un alt obiect protejat este utilizat în sensul articolului 5 alineatul (3) litera (d) din Directiva [2001/29] în scopul citării atunci când nu se poate recunoaște că s-a utilizat o operă străină sau un alt obiect protejat străin?
- 5) Potrivit dispozițiilor dreptului Uniunii referitoare la dreptul producătorului de fonograme de reproducere și de distribuție a unei fonograme [articolul 2 litera (c) din Directiva 2001/29/CE și articolul 9 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/115/CE] și la excepțiile sau la limitările la aceste drepturi [articolul 5 alineatele (2) și (3) din Directiva 2001/29 și articolul 10 alineatul (2) primul paragraf din Directiva 2006/115], e permisă o marjă de manevră în cadrul transpunerii acestor dispoziții în dreptul național?
- 6) În ce măsură trebuie să se țină seama de drepturile fundamentale din [cartă] atunci când se stabilește domeniul de aplicare al protecției juridice a dreptului exclusiv al producătorului de fonograme de reproducere [articolul 2 litera (c) din Directiva 2001/29] și de distribuție [articolul 9 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/115] a unei fonograme, precum și domeniul de aplicare al excepțiilor și limitărilor la aceste drepturi [articolul 5 alineatele (2) și (3) din Directiva 2001/29 și articolul 10 alineatul (2) primul paragraf din Directiva 2006/115]?”

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima și la a șasea întrebare

- 26 Prin intermediul primei și al celei de a șasea întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 2 litera (c) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat, în lumina cartei, în sensul că dreptul exclusiv conferit producătorului de fonograme de a autoriza sau de a interzice reproducerea fonogramei sale îi permite să se opună preluării de către un terț a unui eșantion sonor, chiar foarte scurt, din fonograma sa în vederea includerii acestui eșantion într-o altă fonogramă.
- 27 Potrivit articolului 2 litera (c) din Directiva 2001/29, statele membre prevăd dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice „reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloace și în orice formă, în totalitate sau în parte”, pentru producătorii de fonograme, a fonogramelor lor.
- 28 Directiva 2001/29 nu definește noțiunea de „reproducere [...] în totalitate sau în parte” a unei fonograme, în sensul acestei dispoziții. Determinarea înțelesului și a conținutului acestor termeni trebuie să fie făcută, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, în conformitate cu înțelesul obișnuit al acestora în limbajul curent, ținând seama și de contextul în care sunt utilizați și de obiectivele urmărite de reglementarea din care fac parte (a se vedea în acest sens Hotărârea din 3 septembrie 2014, Deckmyn și Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, punctul 19 și jurisprudența citată).

- 29 Din modul de redactare a articolului 2 litera (c) din Directiva 2001/29, amintit la punctul 27 din prezenta hotărâre, reiese că reproducerea de către un utilizator a unui eșantion sonor, chiar foarte scurt, dintr-o fonogramă trebuie considerat, în principiu, ca fiind o reproducere „în parte” a acestei fonograme, în sensul dispoziției respective, și că o asemenea reproducere ține deci de dreptul exclusiv conferit de aceasta producătorului unei asemenea fonograme.
- 30 Această interpretare literală a articolului 2 litera (c) din Directiva 2001/29 este conformă, pe de o parte, cu obiectivul general al acestei directive care, după cum rezultă din considerentele (4), (9) și (10), este acela a institui un grad ridicat de protecție a dreptului de autor și a drepturilor conexe și, pe de altă parte, cu obiectivul specific al dreptului exclusiv al producătorului de fonograme, enunțat la considerentul (10), care este acela de a proteja investiția realizată de acesta din urmă. Astfel, după cum se amintește în cuprinsul aceluiași considerent, investiția necesară pentru a produce produse ca fonogramele este considerabilă, motiv pentru care este necesar să se garanteze producătorilor acestora posibilitatea de a obține un randament satisfăcător al investiției.
- 31 În aceste condiții, atunci când un utilizator, în cadrul exercitării libertății artelor, reia un eșantion sonor de pe o fonogramă pentru a-l utiliza sub o formă modificată într-o nouă operă și care nu poate fi recunoscut în momentul ascultării este necesar să se considere că o asemenea utilizare nu constituie o „reproducere” în sensul articolului 2 litera (c) din Directiva 2001/29.
- 32 Este necesar să se amintească, în această privință, că din considerentele (3) și (31) ale Directivei 2001/29 rezultă că armonizarea efectuată de această directivă urmărește să mențină, în special în mediul electronic, un echilibru just între, pe de o parte, interesul titularilor drepturilor de autor și ai drepturilor conexe pentru protecția dreptului lor de proprietate intelectuală, consacrată în prezent la articolul 17 alineatul (2) din cartă, și, pe de altă parte, protecția interesului și a drepturilor fundamentale ale utilizatorilor unor obiecte protejate, precum și a interesului general (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 august 2018, Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, punctul 41).
- 33 Astfel, Curtea a hotărât deja că nu reiese nicidecum din articolul 17 alineatul (2) din cartă și nici din jurisprudența Curtii că dreptul de proprietate intelectuală consacrat în această dispoziție este intangibil și, prin urmare, că protecția sa trebuie asigurată în mod absolut (Hotărârea din 24 noiembrie 2011, Scarlet Extended, C-70/10, EU:C:2011:771, punctul 43, Hotărârea din 16 februarie 2012, SABAM, C-360/10, EU:C:2012:85, punctul 41, și Hotărârea din 27 martie 2014, UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, punctul 61).
- 34 Într-adevăr, acest drept trebuie evaluat comparativ cu celelalte drepturi fundamentale, printre care libertatea artelor, garantată prin articolul 13 din cartă, care, în condițiile în care ține de libertatea de exprimare, protejată prin articolul 11 din cartă și prin articolul 10 paragraful 1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950, permite participarea la schimbul public de informații și de idei culturale, politice și sociale de toate tipurile (a se vedea în acest sens Curtea EDO, 24 mai 1988, Müller și alții împotriva Elveției, CE:ECHR:1988:0524JUD001073784, § 27, și Curtea EDO, 8 iulie 1999, Karataş împotriva Turciei, CE:ECHR:1999:0708JUD002316894, § 49).
- 35 În acest context, este necesar să se arate că tehnica de „eșantionare” (*sampling*), care constă, pentru un utilizator, în a prelua, cel mai adesea cu ajutorul echipamentelor electronice, un eșantion dintr-o fonogramă și în a-l utiliza pentru crearea unei noi opere, constituie o formă de exprimare artistică ce ține de libertatea artelor, protejată prin articolul 13 din cartă.
- 36 În cadrul exercitării acestei libertăți, utilizatorul unui eșantion sonor (*sample*), atunci când creează o nouă operă, poate fi determinat să modifice eșantionul preluat din fonogramă într-o asemenea măsură încât acel eșantion nu poate fi recunoscut în momentul ascultării în cadrul unei asemenea opere.

- 37 Or, a considera că un eșantion preluat dintr-o fonogramă, utilizat într-o nouă operă sub o formă modificată și care nu poate fi recunoscut în momentul ascultării, în vederea realizării unei creații artistice proprii, constituie o „reproducere” a acelei fonograme, în sensul articolului 2 litera (c) din Directiva 2001/29, nu numai că ar contraveni sensului obișnuit al acestui termen în limbajul curent, în sensul jurisprudenței amintite la punctul 28 din prezenta hotărâre, ci ar încălca de asemenea cerința de echilibru just amintită la punctul 32 din aceeași hotărâre.
- 38 În special, o astfel de interpretare ar permite producătorului de fonograme să se opună într-un asemenea caz preluării de către un terț, în scopuri de creație artistică, a unui eșantion sonor, chiar foarte scurt, din fonograma sa, deși o astfel de preluare nu ar aduce atingere posibilității pe care o are respectivul producător de a obține un randament satisfăcător al investiției sale.
- 39 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la prima și la a șasea întrebare că articolul 2 litera (c) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat, în lumina cartei, în sensul că dreptul exclusiv conferit prin această dispoziție producătorului de fonograme de a autoriza sau de a interzice reproducerea fonogramei sale îi permite să se opună utilizării de către un terț a unui eșantion sonor, chiar foarte scurt, din fonograma sa în vederea includerii acestui eșantion într-o altă fonogramă, cu excepția cazului în care acest eșantion este inclus sub o formă modificată și nu poate fi recunoscut în momentul ascultării.

Cu privire la a doua întrebare

- 40 Prin intermediul celei de a doua întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 9 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/115 trebuie interpretat în sensul că o fonogramă care cuprinde eșantioane muzicale transferate de pe o altă fonogramă constituie o „copie”, în sensul dispoziției menționate, a acelei fonograme.
- 41 Potrivit articolului 9 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/115, statele membre prevăd, pentru producătorii de fonograme, dreptul exclusiv de punere la dispoziția publicului a fonogramelor lor, inclusiv a copiilor acestora, prin vânzare sau altfel.
- 42 Nici articolul 9 din Directiva 2006/115 și nici vreo altă dispoziție din această directivă nu definesc noțiunea de „copie” în sensul articolului menționat.
- 43 Această noțiune trebuie deci să fie interpretată ținând seama de contextul dispoziției respective și de obiectivul urmărit de reglementarea în cauză.
- 44 Trebuie amintit că dreptul exclusiv de distribuție al producătorului de fonograme prevăzut la articolul 9 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/115 are ca obiectiv să ofere respectivului producător, printr-o protecție juridică adecvată a drepturilor sale de proprietate intelectuală, posibilitatea de a amortiza investițiile efectuate de acesta pentru producția de fonograme, care pot fi extrem de ridicate și de riscante, după cum se enunță în cuprinsul considerentelor (2) și (5) ale Directivei 2006/115.
- 45 În această privință, reiese din cuprinsul acestui considerent (2) că protecția conferită producătorului de fonograme de această directivă urmărește în special să lupte împotriva piratării, altfel spus, după cum a subliniat domnul avocat general la punctul 45 din concluzii, a producerii și a distribuirii către public a unor exemplare contrafăcute de fonograme. Distribuția unor asemenea exemplare constituie astfel o amenințare deosebit de gravă pentru interesele producătorului unor asemenea fonograme, întrucât este susceptibilă să conducă la o diminuare semnificativă a veniturilor pe care acesta din urmă le realizează din punerea la dispoziție a acestora.

- 46 Or, după cum a arătat domnul avocat general la punctul 46 din concluzii, numai un suport care reia totalitatea sau o parte substanțială a sunetelor fixate într-o fonogramă, prin caracteristicile sale, are vocația să se substituie exemplarelor legale ale acesteia și, prin urmare, poate constitui o copie a acestei fonograme în sensul articolului 9 alineatul (1) din Directiva 2006/115.
- 47 Alta este situația în schimb în ceea ce privește un suport care, fără a prelua totalitatea sau o parte substanțială a sunetele fixate pe o fonogramă, se limitează să încorporeze eșantioane muzicale, dacă este cazul sub formă modificată, transferate de pe fonogramă, cu scopul de a crea o operă nouă și independentă de aceasta din urmă.
- 48 O astfel de interpretare a articolului 9 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/115, în lumina obiectivului său, este confirmată de contextul în care se înscrie reglementarea din care face parte această dispoziție.
- 49 În această privință, după cum se enunță în cuprinsul considerentului (7) al Directivei 2006/115, această directivă urmărește armonizarea legislațiilor statelor membre într-un mod care să nu contravină respectării convențiilor internaționale pe care sunt fondate legislațiile referitoare la dreptul de autor și la drepturile conexe din numeroase state membre.
- 50 Printre aceste convenții figurează Convenția de la Geneva, care, potrivit preambulului său, are ca obiectiv în special să răspundă extinderii din ce în ce mai mari a reproducerii neautorizate a fonogramelor și prejudiciului ce rezultă din aceasta pentru interesele producătorilor.
- 51 Această convenție cuprinde, la articolul 2, o dispoziție analogă articolului 9 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/115, care prevede în mod specific că producătorii de fonograme sunt protejați împotriva producerii de „copii” făcute fără consimțământul producătorului de pe fonograme și împotriva distribuirii acestora către public.
- 52 Or, potrivit articolului 1 litera c) din convenția menționată, prin „copie” se înțelege un suport conținând sunete reluate direct sau indirect de pe o fonogramă și care încorporează „totalitatea sau o parte substanțială” a sunetelor fixate în această fonogramă.
- 53 Desigur, dispozițiile Convenției de la Geneva nu fac parte din ordinea juridică a Uniunii, având în vedere, pe de o parte, că Uniunea nu este parte contractantă la aceasta și, pe de altă parte, că nu se poate considera că Uniunea se substituie statelor membre în ceea ce privește domeniul de aplicare al acestei convenții, fie și pentru că nu toate statele membre sunt părți la convenția amintită (a se vedea prin analogie Hotărârea din 15 martie 2012, SCF, C-135/10, EU:C:2012:140, punctul 41). Nu este însă mai puțin adevărat că aceasta constituie una dintre convențiile internaționale menționate la punctul 49 din prezenta hotărâre și că, prin urmare, dispozițiile Directivei 2006/115 trebuie să fie interpretate, în măsura posibilului, în lumina acestei convenții (a se vedea în acest sens Hotărârea din 7 decembrie 2006, SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, punctul 35, Hotărârea din 4 octombrie 2011, Football Association Premier League și alții, C-403/08 și C-429/08, EU:C:2011:631, punctul 189, precum și Hotărârea din 19 decembrie 2018, Syed, C-572/17, EU:C:2018:1033, punctul 20).
- 54 Rezultă că este necesar să se considere, asemenea domnului avocat general la punctele 46 și 47 din concluzii, că noțiunea de „copie”, în sensul articolului 9 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/115, trebuie interpretată în mod coerent cu noțiunea respectivă, astfel cum figurează la articolul 1 litera c) și la articolul 2 din Convenția de la Geneva.
- 55 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la a doua întrebare că articolul 9 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/115 trebuie interpretat în sensul că o fonogramă care cuprinde eșantioane muzicale transferate de pe o altă fonogramă nu constituie o „copie”, în sensul acestei dispoziții, a acestei fonograme, în condițiile în care nu reia totalitatea sau o parte substanțială a fonogramei respective.

Cu privire la a treia întrebare

- 56 Instanța de trimitere arată că, potrivit articolului 24 alineatul (1) din UrhG, aplicabil prin analogie la dreptul producătorului de fonograme, o operă independentă care a fost creată utilizând opera altei persoane poate fi utilizată și exploatată fără autorizarea autorului operei utilizate. Aceasta precizează că un astfel de „drept la libera utilizare” nu constituie, ca atare, o derogare de la dreptul de autor, ci desemnează mai degrabă o limitare inerentă a domeniului de protecție al acestuia, întemeiată pe ideea potrivit căreia creația culturală nu este posibilă fără valorificarea prestațiilor anterioare ale altor autori.
- 57 În aceste condiții și din moment ce reiese din răspunsul dat la a doua întrebare că o reproducere precum cea în discuție în litigiul principal nu intră sub incidența articolului 9 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/115, este necesar să se considere că, prin intermediul celei de a treia întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă un stat membru poate să prevadă în dreptul său național o excepție sau o limitare la dreptul producătorilor de fonograme prevăzut la articolul 2 litera (c) din Directiva 2001/29, alta decât cele prevăzute la articolul 5 din această directivă.
- 58 Astfel cum reiese atât din expunerea de motive a Propunerii de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională din 10 decembrie 1997 [COM(97) 628 final], cât și din cuprinsul considerentului (32) al Directivei 2001/29, lista excepțiilor și a limitărilor inclusă la articolul 5 din această directivă are un caracter exhaustiv, ceea ce Curtea a subliniat de asemenea în mai multe rânduri (Hotărârea din 16 noiembrie 2016, Soulier și Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, punctul 34, și Hotărârea din 7 august 2018, Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, punctul 16).
- 59 În această privință, s-a amintit la punctul 32 din prezenta hotărâre că armonizarea efectuată de această directivă urmărește să mențină, în special în mediul electronic, un echilibru just între, pe de o parte, interesul titularilor drepturilor de autor și ai drepturilor conexe pentru protecția dreptului lor de proprietate intelectuală și, pe de altă parte, protecția interesului și a drepturilor fundamentale ale utilizatorilor unor obiecte protejate, precum și a interesului general.
- 60 Or, mecanismele care permit găsirea unui echilibru just între aceste diferite drepturi și interese sunt înscrise chiar în Directiva 2001/29, în măsura în care aceasta prevede în special, pe de o parte, la articolele 2-4, drepturile exclusive ale titularilor de drepturi și, pe de altă parte, la articolul 5, excepțiile și limitările la drepturile respective care pot sau chiar trebuie să fie transpuse de către statele membre, aceste mecanisme trebuind să fie concretizate prin măsuri naționale de transpunere a acestei directive, precum și prin aplicarea sa de către autoritățile naționale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 ianuarie 2008, Promusicae, C-275/06, EU:C:2008:54, punctul 66 și jurisprudența citată).
- 61 Curtea a statuat în mod repetat că drepturile fundamentale recunoscute în prezent de cartă, a cărei respectare este asigurată de Curte, se inspiră din tradițiile constituționale comune statelor membre, precum și din indicațiile oferite de instrumentele internaționale privind protecția drepturilor omului la care statele membre au cooperat sau au aderat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 iunie 2006, Parlamentul European/Consiliul, C-540/03, EU:C:2006:429, punctul 35 și jurisprudența citată).
- 62 Contribuie de asemenea la echilibrul just amintit la punctul 32 din prezenta hotărâre articolul 5 alineatul (5) din Directiva 2001/29, care impune ca excepțiile și limitările prevăzute la alineatele (1)-(4) ale articolului 5 din această directivă să se aplice numai în anumite cazuri speciale care nu intră în conflict cu exploatarea normală a operei sau a altui obiect protejat și nu aduc în mod nejustificat atingere intereselor legitime ale titularului dreptului.
- 63 În acest context, a permite, în pofida voinței exprese a legiuitorului Uniunii, amintită la punctul 58 din prezenta hotărâre, fiecărui stat membru să introducă derogări de la drepturile exclusive de autor, prevăzute la articolele 2-4 din Directiva 2001/29, în afară de excepțiile și de limitările prevăzute în mod exhaustiv la articolul 5 din această directivă, ar amenința eficacitatea armonizării dreptului de

autor și a drepturilor conexe realizate de directiva menționată, precum și obiectivul securității juridice urmărit de aceasta (Hotărârea din 13 februarie 2014, Svensson și alții, C-466/12, EU:C:2014:76, punctele 34 și 35). Astfel, rezultă în mod expres din considerentul (31) din aceeași directivă că diferențele existente între excepțiile și limitările privind anumite acte restricționate au efecte negative directe asupra funcționării pieței interne în domeniul dreptului de autor și al drepturilor conexe, lista excepțiilor și a limitărilor cuprinse la articolul 5 din Directiva 2001/29 urmărind astfel să asigure această bună funcționare.

- 64 În plus, după cum reiese din considerentul (32) al aceleiași directive, statele membre sunt obligate să aplice aceste excepții și limitări în mod coerent. Or, cerința privind coerența la punerea în aplicare a acestor excepții și limitări nu ar putea fi asigurată dacă statele membre ar fi libere să prevadă asemenea excepții și limitări în afara celor prevăzute în mod expres de Directiva 2001/29 (a se vedea în acest sens Hotărârea din 12 noiembrie 2015, Hewlett-Packard Belgium, C-572/13, EU:C:2015:750, punctele 38 și 39), iar Curtea a subliniat deja, în plus, că Directiva 2001/29 nu are în vedere posibilitatea statelor membre de a extinde domeniul de aplicare al unor astfel de excepții sau limitări (a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 aprilie 2014, ACI Adam și alții, C-435/12, EU:C:2014:254, punctul 27).
- 65 Având în vedere considerațiile ce precedă, este necesar să se răspundă la a treia întrebare că un stat membru nu poate să prevadă în dreptul său național o excepție sau o limitare la dreptul producătorilor de fonograme prevăzut la articolul 2 litera (c) din Directiva 2001/29, alta decât cele prevăzute la articolul 5 din această directivă.

Cu privire la a patra întrebare

- 66 Prin intermediul celei de a patra întrebări, care prevede ipoteza în care s-ar constata o atingere adusă dreptului exclusiv de reproducere de care beneficiază producătorul de fonograme, prevăzut la articolul 2 litera (c) din Directiva 2001/29, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 5 alineatul (3) litera (d) din această directivă trebuie interpretat în sensul că noțiunea de „citat” menționată în această dispoziție include o situație în care nu este posibil să se identifice opera vizată de citatul în cauză.
- 67 Potrivit articolului 5 alineatul (3) litera (d) din Directiva 2001/29, statele membre pot să prevadă excepții sau limitări la drepturile exclusive de reproducere și de comunicare publică prevăzute la articolele 2 și 3 în cazul utilizării de citate în scop de critică sau de recenzie, cu condiția ca acestea să se refere la o operă sau la un alt obiect protejat care a fost deja pus în mod legal la dispoziția publicului, să fie indicată sursa, inclusiv numele autorului, cu excepția cazurilor în care acest lucru se dovedește imposibil, și ca folosirea lor să fie în conformitate cu practica corectă și în măsura justificată de anumite scopuri speciale.
- 68 De la bun început, este necesar să se considere, asemenea domnului avocat general la punctele 62 și 63 din concluzii, că, având în vedere modul de redactare a articolului 5 alineatul (3) litera (d) din Directiva 2001/29, care se referă la „o operă sau un alt obiect protejat”, excepția sau limitarea prevăzută în această dispoziție se poate aplica în privința utilizării unei opere muzicale protejate, în măsura în care sunt întrunite condițiile prevăzute în această dispoziție.
- 69 În special, articolul 5 alineatul (3) litera (d) din Directiva 2001/29 impune, în vederea aplicării sale, după cum s-a amintit la punctul 67 din prezenta hotărâre, ca folosirea în cauză să fie „în conformitate cu practica corectă și în măsura justificată de anumite scopuri speciale”, astfel încât folosirea în cauză în scopul citării nu trebuie să depășească limitele a ceea ce este necesar pentru atingerea obiectivului urmărit pentru citarea în cauză.

- 70 Având în vedere lipsa din cuprinsul Directivei 2001/29 a oricărei definiții a termenului „citat”, stabilirea semnificației și a domeniului de aplicare al acestui termen trebuie să se facă, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții amintite la punctul 28 din prezenta hotărâre, în conformitate cu înțelesul obișnuit al acestuia în limbajul curent, ținând seama și de contextul în care este utilizat și de obiectivele urmărite de reglementarea din care face parte.
- 71 În ceea ce privește înțelesul obișnuit al termenului „citat” în limbajul curent, este necesar să se arate că citatul are drept caracteristici esențiale folosirea, de către un utilizator care nu este autorul acesteia, a unei opere sau, într-un mod mai general, a unui extras dintr-o operă, cu scopul de a ilustra o intenție, de a apăra o opinie sau de a permite o confruntare intelectuală între această operă și intențiile utilizatorului respectiv, utilizatorul unei opere protejate care intenționează să se prevaleze de excepția privind utilizarea citatelor trebuind, prin urmare, să aibă obiectivul de a interacționa cu opera respectivă, după cum a subliniat domnul avocat general la punctul 64 din concluzii.
- 72 În special, atunci când creatorul unei noi opere muzicale utilizează un eșantion sonor (*sample*) preluat de pe o fonogramă și care poate fi recunoscut în momentul ascultării acestei noi opere, folosirea acestui eșantion sonor poate, în funcție de împrejurările speței, să constituie o utilizare a citatelor, în sensul articolului 5 alineatul (3) litera (d) din Directiva 2001/29, interpretat în lumina articolului 13 din cartă, în măsura în care utilizarea respectivă are obiectivul de a interacționa cu opera din care a fost preluat eșantionul, în sensul evocat la punctul 71 din prezenta hotărâre, iar condițiile prevăzute la articolul 5 alineatul (3) litera (d) sunt întrunite.
- 73 În aceste condiții, după cum a subliniat domnul avocat general la punctul 65 din concluzii, nu poate exista o asemenea interacțiune atunci când nu este posibil să se identifice opera respectivă prin citatul în cauză.
- 74 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la a patra întrebare că articolul 5 alineatul (3) litera (d) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că noțiunea de „citat” menționată în această dispoziție nu include o situație în care nu este posibil să se identifice opera respectivă prin citatul în cauză.

Cu privire la a cincea întrebare

- 75 Cu titlu introductiv, este necesar să se arate, după cum reiese din cuprinsul punctului 24 din prezenta hotărâre, că a cincea întrebare se înscrie în special în cadrul aplicării de către instanța de trimitere, în scopul soluționării litigiului principal, a articolului 2 litera (c) și a articolului 5 alineatul (3) litera (d) din Directiva 2001/29, precum și a articolului 9 alineatul (1) litera (b) și a articolului 10 alineatul (2) primul paragraf din Directiva 2006/115.
- 76 În acest context, instanța de trimitere ridică problema dacă aceste dispoziții ale dreptului Uniunii lasă statelor membre o marjă de apreciere pentru transpunerea lor, având în vedere că, potrivit jurisprudenței Bundesverfassungsgericht (Curtea Constituțională Federală), dispozițiile dreptului național care transpun o directivă a Uniunii trebuie să fie apreciate, în principiu, nu din perspectiva drepturilor fundamentale garantate de Legea fundamentală a Republicii Federale Germania, ci numai din perspectiva drepturilor fundamentale garantate de dreptul Uniunii, atunci când această directivă nu lasă statelor membre nicio marjă de apreciere pentru transpunerea sa.
- 77 Având în vedere răspunsul dat la a doua și la a patra întrebare, este necesar să se considere că, prin intermediul celei de a cincea întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 2 litera (c) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că constituie o măsură de armonizare completă.

- 78 În această privință, trebuie amintit că, în temeiul principiului supremației dreptului Uniunii, care reprezintă o caracteristică esențială a ordinii juridice a Uniunii, invocarea de către un stat membru a unor dispoziții de drept național, fie ele de natură constituțională, nu poate afecta efectul dreptului Uniunii pe teritoriul acestui stat (Hotărârea din 26 februarie 2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, punctul 59).
- 79 Este necesar să se precizeze cu privire la acest aspect că, din moment ce, în orice caz, transpunerea unei directive de către statele membre intră sub incidența situației, prevăzută la articolul 51 din cartă, în care statele membre pun în aplicare dreptul Uniunii, gradul de protecție a drepturilor fundamentale prevăzut de cartă trebuie să fie atins în momentul efectuării unei astfel de transpuneri, fără a se ține seama de marja de apreciere de care dispun statele membre în cadrul transunerii.
- 80 În aceste condiții, atunci când, într-o situație în care acțiunea statelor membre nu este în întregime determinată de dreptul Uniunii, o dispoziție sau o măsură națională pune în aplicare acest drept în sensul articolului 51 alineatul (1) din cartă, autoritățile și instanțele naționale sunt libere să aplice standarde naționale de protecție a drepturilor fundamentale, cu condiția ca această aplicare să nu compromită gradul de protecție prevăzut de cartă, astfel cum a fost interpretată de Curte, și nici supremația, unitatea și caracterul efectiv al dreptului Uniunii (Hotărârea din 26 februarie 2013, Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, punctul 60, și Hotărârea din 26 februarie 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, punctul 29).
- 81 Astfel, este conform cu dreptul Uniunii ca instanțele și autoritățile naționale să facă să depindă această aplicare de împrejurarea, evidențiată de instanța de trimitere, că dispozițiile unei directive „lasă marje de apreciere pentru transpunerea lor în dreptul național”, cu condiția ca această împrejurare să fie înțeleasă în sensul că vizează gradul de armonizare realizat de dispozițiile respective, o asemenea aplicare fiind admisibilă numai în măsura în care aceste dispoziții nu realizează o armonizare completă.
- 82 În speță, trebuie arătat că Directiva 2001/29 are ca finalitate să armonizeze numai anumite aspecte ale dreptului de autor și ale drepturilor conexe, iar mai multe dintre dispozițiile sale evidențiază intenția legiuitorului Uniunii de a acorda o marjă de apreciere statelor membre cu ocazia punerii sale în aplicare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 5 martie 2015, Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, punctul 57).
- 83 În ceea ce privește dreptul exclusiv al titularilor, menționat la articolul 2 litera (c) din Directiva 2001/29, s-a amintit la punctul 27 din prezenta hotărâre că, potrivit acestei dispoziții, statele membre prevăd dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice „reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloace și în orice formă, în totalitate sau în parte”, pentru producătorii de fonograme, a fonogramelor lor.
- 84 Astfel, dispoziția menționată definește, într-un mod neechivoc, dreptul exclusiv de reproducere de care beneficiază producătorii de fonograme în Uniune. Această dispoziție, pe de altă parte, nu este însoțită de nicio condiție și nici nu depinde, în privința executării sau a efectelor, de intervenția oricărui alt act.
- 85 În consecință, articolul 2 litera (c) din Directiva 2001/29 constituie o măsură de armonizare completă a conținutului material al dreptului menționat la acest articol (a se vedea prin analogie în ceea ce privește dreptul exclusiv al titularului unei mărci a Uniunii Europene, Hotărârea din 20 noiembrie 2001, Zino Davidoff și Levi Strauss, C-414/99-C-416/99, EU:C:2001:617, punctul 39, precum și Hotărârea din 12 noiembrie 2002, Arsenal Football Club, C-206/01, EU:C:2002:651, punctul 43).
- 86 Având în vedere considerațiile care precedă, este necesar să se răspundă la a cincea întrebare că articolul 2 litera (c) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că constituie o măsură de armonizare completă a conținutului material al dreptului menționat la acest articol.

Cu privire la cheltuielile de judecată

87 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

- 1) **Articolul 2 litera (c) din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională trebuie interpretat, în lumina Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în sensul că dreptul exclusiv conferit prin această dispoziție producătorului de fonograme de a autoriza sau de a interzice reproducerea fonogramei sale îi permite să se opună utilizării de către un terț a unui eșantion sonor, chiar foarte scurt, din fonograma sa în vederea includerii acestui eșantion într-o altă fonogramă, cu excepția cazului în care acest eșantion este inclus sub o formă modificată și nu poate fi recunoscut în momentul ascultării.**
- 2) **Articolul 9 alineatul (1) litera (b) din Directiva 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale trebuie interpretat în sensul că o fonogramă care cuprinde eșantioane muzicale transferate de pe o altă fonogramă nu constituie o „copie”, în sensul acestei dispoziții, a acestei fonograme, în condițiile în care nu reia totalitatea sau o parte substanțială a fonogramei respective.**
- 3) **Un stat membru nu poate să prevadă în dreptul său național o excepție sau o limitare la dreptul producătorilor de fonograme prevăzut la articolul 2 litera (c) din Directiva 2001/29, alta decât cele prevăzute la articolul 5 din această directivă.**
- 4) **Articolul 5 alineatul (3) litera (d) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că noțiunea de „citat” menționată în această dispoziție nu include o situație în care nu este posibil să se identifice opera respectivă prin citatul în cauză.**
- 5) **Articolul 2 litera (c) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că constituie o măsură de armonizare completă a conținutului material al dreptului menționat la acest articol.**

Semnături